

Список бібліографічних посилань

1. Ярмиш О. Н., Холод Ю. А. Поліцейське право // Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 2002. Т. 4. 638 с.
2. Поліцейське право в Університеті Святого Володимира : у 2 кн. Кн. 1 / уклад. І. С. Гриценко, В. А. Короткий ; за ред. І. С. Гриценка. Київ : Либідь, 2010. 440 с.
3. Соловей Ю. П. Российское политическое право: история и современность. *Государство и право*. 1995. № 6. URL: <http://jurarhiv.narod.ru/statii/solovei.htm> (дата звернення: 25.03.2019).
4. Бельский К. С. Полицейское право : лекц. курс / под ред. А. В. Куракина. М. : Дело и сервис, 2004. 816 с.
5. Мінченко О. В. Поліцейське право в системі юридичної освіти: європейська традиція та український досвід. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2011. № 5 (78). С. 294–300.
6. Лошицький М. В. Реабілітація поліцейського права. *Право України*. 2002. № 7. С. 95–99.
7. Проневич О. С. Рецепція поліцейського права: проблеми та перспективи. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 1 (48). С. 34–43. URL: <http://old.visnyk.univd.edu.ua/?controller=service&action=download&download=23048> (дата звернення: 25.03.2019).
8. Антологія української юридичної думки : в 6 т. Т. 5. Поліцейське та адміністративне право / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін. ; упоряд.: Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов, І. Б. Усенко. Київ : Юрид. книга, 2003. 600 с.
9. Курко М. Н., Біленчук П. Д., Ярмолюк А. А. Наука поліцейського права в українському державотворенні: витоки, віхи, історіографія, сучасний стан і шляхи пріоритетного розвитку. *Наше право*. 2005. № 4. С. 17–22.

Одержано 26.03.2019

УДК 342.9

ІРИНА ВІКТОРІВНА ПАНОВА,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-4325-5428>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ГАРАНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ

Значна кількість досліджень у сфері гарантування діяльності поліцейських в Україні присвячена вивченню правових або організаційних гарантій. Їх перелік визначено у законодавстві і має певну практику застосування. Однак мало уваги приділяється формуванню особистісних або соціо-психологічних гарантій та їх правовому закріпленню.

Вагому проблему становить формування у людини бажання вступити на службу в поліцію та продовжувати її протягом тривалого часу. Не секрет, що при здійсненні профорієнтаційних заходів відповідні працівники доволі часто стикаються з гострим несприйняттям молоддю самої ідеї служби в поліції, а тому подальша робота з такою аудиторією приречена на провал. Окрім того, упродовж тривалого часу значною частиною молодих людей, які приходили на службу в поліцію (раніше в міліцію) були діти чинних працівників поліції. Це відбувалося завдяки в цілому позитивному відношенню поліцейських-батьків до своєї роботи та соціального статусу, який їм був притаманний. Сьогодні серед здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Право» за контрактною формою оплати чимало дітей, у яких батьки працюють сьогодні поліцейськими. І на питання, чому вони не йшли на навчання за державними замовленням (курсантами), часто можна почути відповідь, що батьки прямо заборонили служити в поліції.

Тому вбачається необхідним створення умов, за яких в суспільстві в цілому і у свідомості окремих громадян не буде формуватися різко негативне ставлення до служби. Для виявлення психологічних проблем в колективі серед працівників поліції постійно проводяться анкетування. Крім того, в рамках щорічного медичного огляду в обов'язковому порядку проводиться психологічне та психіатричне обстеження. Проте всі ці інструменти мало відповідають на питання щодо внутрішньої мотивації поліцейського до проходження служби. Більше того, ці дослідження та їх результати не мають жодного впливу на свідомість громадян, які ще не служать в поліції.

Серед чинників, які могли б якісно позитивно вплинути на внутрішню мотивацію громадян прийти на службу в поліцію та продовжувати її тривалий час, можна назвати наступні:

У першу чергу, запровадження правових наслідків за образу або неповагу до поліцейського, на зразок того, яка існує за неповагу до суду. «Стійке не сприйняття образ поліцейського на свою адресу» не може діяти постійно, поліцейський теж людина і йому притаманні всі емоції звичайної здорової людини. Тому має бути передбачена відповідальність за образливу поведінку в адресу поліцейського, адже він є представником влади і, головне, представник найбільш наближений до суспільства і людей. Він не може діяти як звичайна людина – відповісти на образ адекватно. Людина, яка силою відповіла на образ може нести відповідальність за легкі тілесні ушкодження, і то за умови, що постраждалий, який ображав подасть відповідну заяву. Поліцейський за абсолютно ідентичних обставин буде нести відповідальність за перевищення влади. В ситуації, коли постійні образи поліцейського, які не знаходять покарання, породжують кілька негативних соціальних наслідків: зневагу до поліції в цілому; протиставлення поліцейських іншим громадянам; відтік з поліції поважаючих себе людей – найбільш цінних працівників у будь-якій структурі. Покарання за образ поліцейського мають бути прогресивні в залежності від кількості аналогічних порушень і носити особистий, а не грошовий характер. Адже, існуючі штрафи за злісну непокору вимогам поліцейського «коштують» максимум 255 грн. інші стягнення не застосовуються. За умов значних заробітків на розміщення в мережі Інтернет компрометуючих роликів, такі витрати є не значними і тільки спонукають інших громадян до вчинення аналогічних дій.

Наступним, має стати перебудова роботи підрозділів громадських зв'язків та належна робота з популяризації служби. На сьогодні прес-служби поліції здебільшого надають стисло інформацію про надзвичайні події за участю поліцейських або про резонансні злочини. Практично відсутня активна, навіть за потреби агресивна, робота із захисту репутації поліції. За умов розвитку технологій поширення інформації та доступності відеотехніки, кожен прорахунок в діяльності поліції виноситься на загальне відома. Більше того, існують цілі Ютуб-канали, які спеціалізуються на поширенні відеоматеріалів про недоліки в роботі поліцейських. Аудиторія таких каналів налічує мільйони осіб, а поширення матеріалів займає лічені дні. Однак, досить часто такі компрометуючі матеріали з'являються в результаті провокацій з боку учасників події, немало таких, коли за допомогою монтажу формується ролик з відривом від контексту або суті самої ситуації. Тому, доцільно надавати правову оцінку діям всіх учасників події, за якою «відзнято» ролик, якщо в діях поліцейського були порушення – їм необхідно надати оцінку без акцентування на цьому уваги. Водночас основну увагу приділити саме кваліфікації дій учасників чи «оператора». Адже, непоодинокі випадки, коли поліцейський, який був учасником події, але при цьому в його діях немає ознак адміністративного або кримінально-караного діяння, вже потерпів негативні наслідки від своєї «популярності», він ще отримує публічного «негативного впливу» з боку керівництва або органу поліції. І, з усвідомленням «власної нікчемності», така особа приймає рішення про звільнення зі служби в поліції. Поліція має агресивно в рамках закону захищати власний імідж, адже на місці «зірки Ютуба» може бути кожен поліцейський. Водночас, жорстко із оприлюдненням правових наслідків має коментуватися неправомірною поведінкою інших учасників події. Якщо 255 грн штрафу за не непокору (повагу до поліцейського) не зупинить потенційного порушника, то розміщення в коментарях до відповідного ролика посилання на інший матеріал про відпрацювання порушником покарання у вигляді громадський робіт з підмітання вулиць, зупинить тисячі.

Також, має бути напрацьована практика юридичного супроводження діяльності поліції в судах. Органи поліції мають в судовому порядку здійснювати захист ділової репутації поліції, а також честі та гідності поліцейського від неправомірних дій з боку інших громадян. Адже, захищаючи себе в суді поліцейський захищає імідж всієї поліції. Залишення особи на одинці з усіма проблемами пов'язаними із службою неодмінно призведе до прийняття єдиного правильного рішення – залишення служби, і головне не тільки ним. І, підрахувавши, вартість витрат тільки на навчання від звільнення одного кваліфікованого поліцейського буде значно перевищувати витрати на дуже дорогого адвоката для представництва інтересів поліції в суді.

І останнє, необхідне належне матеріальне стимулювання для проходження служби впродовж тривалого часу. Хоча грошове забезпечення носить матеріальний характер, однак воно має і внутрішньо особистісне стимулювання. Про що йде мова, грошове забезпечення крім забезпечення повсякденних потреб людини має встановлювати і певні перспективи для продовження служби. Зрозуміло, що заробітна плата в поліції має бути конкурентною на ринку праці. Але правило «за одного битого двох не битих дають» дуже актуальне для роботи поліції.

Досвідчений працівник більше адаптований до служби, в більшій мірі готовий до нестандартних ситуацій, і, що головне для оперативних підрозділів, – має необхідні знання та зв'язки для ведення оперативної роботи. Ефективність роботи досвідченого оперативного працівника в рази перевищує роботу новонабраного поліцейського. Однак, останнім часом підвищення розміру грошового забезпечення поліцейського носить характер підвищення «окладу але зменшення надбавок». Це призводить до зменшення розриву в оплаті між молодими та досвідченими працівниками, і не спонукає до продовження служби за умови пропозиції іншої роботи поза межами поліції.

Висновки. Підсумовуючи викладене, потрібно вказати на формування гострої потреби змін в роботі апарату поліції в частині формування у поліцейських внутрішньої мотивації для проходження служби, що потребує розробки змін та доповнень до законодавства, якими б має створюватися високий імідж служби в поліції, а самі поліцейські мають відчувати певну власну «обраність» у службі в поліції, а не «приреченість».

Одержано 26.03.2019

УДК 351.743

ОКСАНА ОЛЕКСАНДРІВНА ПАНОВА,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри адміністративної діяльності поліції факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-3533-5076>

ВЗАЄМОДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ТА ЄС У СФЕРІ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ

Забезпечення правопорядку на всіх етапах ровику суспільства є одним з головних пріоритетів діяльності. Серед головних напрямів на які орієнтуються програми щодо попередження правопорушень та злочинів є робота з неповнолітніми, які складаються та представляють майбутнє держави.

Однією із цілей існування взаємодії між правоохоронними органами та Європейським співтовариством виступає сприяння забезпечення та реалізації прав і свобод людини, які включають в себе особливості правових, соціальних, культурних і гуманітарних прав і свобод дитини, включаючи аналіз взаємозв'язку між рівнем превентивної діяльності та скоєними злочинами в осередку неповнолітніх.

Парадоксальним вважається той факт, що незважаючи на те, що категорія прав дитини є ключовою при визначенні статусу дитини в суспільстві, лише з кінця ХХ століття, у системах міжнародного, релігійного та політичного права, окремою інституцією, почалось вивчення та розгляд прав дитини. Так, до нещодавнього часу проблемою неповнолітніх зовсім не опікувались на міжнародно-правовому рівні, дана категорія залишалась під наглядом внутрішнього законодавства країни і розглядалась на дох рівнях: місцевому та національному

Законодавчою базою, що регламентує сфери взаємодії України та ЄС стала прийнята у 2014 році Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Питанням співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки присвячений **Розділ III зазначеної Угоди**, у якому визначені основні напрямки взаємодії сторін. Важливою метою співробітництва визначено утвердження верховенства права та зміцнення відповідних інституцій, зокрема у сфері правоохоронної діяльності та встановлення правосуддя, зміцнення судової системи, гарантування її незалежності та неупередженості. Співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки відбувається на основі принципів поваги до прав людини та основоположних свобод [6].

Розмежування видів взаємодії правоохоронних органів та ЄС у сфері ювенальної превенції можливо розподілити за такими критеріями як: за характером функцій суб'єктів взаємодії в системі управління [1, с. 369]; за змістом завдань, які вирішують суб'єкти в ході взаємодії; за типологією суб'єктів взаємодії. Повний перелік форм взаємодії правоохоронних органів з інституціями Європейського Союзу дати досить важко, тому доцільніше згрупувати їх в такі